

## Dobré věci nejdou stavět na špatném základě

...

### Příběh faráře vzpomínajícího na dobu komunismu

Zpracovali žáci 9A:

Zuzana Horká, Eliška Vlachová, Eliška Rybková, Radek Pokorný a Dominik Sadílek.



Pan farář Kalus vypráví

Jsme skupina žáků základní školy a mateřské školy Chelčického z Prahy 3. Zapojili jsme se do projektu Příběhy našich sousedů, který pořádá organizace Post Bellum. Naším cílem je poznat na základě vyprávění pamětníka dobu před listopadem 1989. Jmenujeme se: Zuzka, Eliška, Radek, Eliška a Dominik. A rádi bychom Vás seznámili se zajímavým příběhem pana faráře Pavla Kaluse.

Pavel Kalus je farářem Českobratrské církve evangelické jako byl jeho otec. Dobu komunismu prožíval tedy ve svém dětství a rané dospělosti. Třeba vzpomíná na svou babičku a období znárodnování.

**Pan Farář vzpomíná:**

*„Druhá moje babička od mé mámy, ta byla v Chrudimi a měla malé papírnictví. Celý život-podědila ho po tetě- a celý život prostě pilně pracovala a to papírnictví se drželo, živilo je. Takže jako můj dědeček nebo prababička nebyli nějaký kapitalisti, kteří by někoho vykořisťovali, jak se dlouhou dobu říkalo. No a babičce se dařilo, obchod si trochu zlepšila, takže se musela zadlužit, no a když pak přišli komunisti, tak jí ten obchod sebrali, papírnictví zavřeli a babičce nechali ten dluh. Takže babička pak*

*splácela ještě přes deset let jaksi dluh za vybavení obchodu, který jí takhle sebrali. A no tak se nedivte, že to cítila, jako křivdu.“*

Velkou tragédií pro většinu lidí představovala měnová reforma.

*„Když už pak se chystalo ke měně a bylo... tušilo se, že peníze padnou. No tak hleděli, co bude. Už tenkrát jako komunistům nevěřili, tak jsem po babičce pak měl doma takovýhle štos koupenných známek a kolků, kde měli představu, že když padnou peníze, tak že prostě v těch ceninách ty peníze budou aspoň pro nějakou chvíli mít hodnotu. No komunisti ani to nenechali, takže v poměrně krátkém intervalu zrušili i ty ceniny, takže vlastně z toho, kde babička dala veškeré své ...nebo část úspor vložila do těchto papírů, tak se staly papírama, kde jako děti jsme si potom s nima hráli.“*

Ještě pohnutější osud čekal tatínka. Ten působil dlouhá léta jako farář, ale po sovětské okupaci přišel o takzvaný státní souhlas. Jednoho dne dostal obálku od církevního tajemníka, kde mu bylo sděleno, že své povolání nesmí nadále vykonávat.

*„A to tak bylo, aby člověk mohl studovat Teologii, tak v Brně byl krajský církevní tajemník, a to byl straník, který rozhodoval o věcech církve, i když s tím neměl co dočinění z druhé strany. A uděloval taky souhlas k tomu, jestli člověk může dělat faráře.“*

Otec Pavla Kaluse si musel najít jiné zaměstnání.

*„A tak otec řekl, no co mám dvě ruce, já se prostě užívím. A začal projíždět pracovní místa na okrese Znojmo. A navštívil tenkrát čtyřicet míst, kde, někde mu dokonce i jako slíbili. Řekli: No tak to je vynikající. Přijel třeba k silnicím a byl [grejd], to byl takový velký stroj, který shrnoval zeminu. Řekli: No my už nemáme dlouho šoféra k tomu a potřebujeme, tak Vás pane Kalus vezmeme, přijďte zítra. No a když přišel zítra, tak mu řekli: Nehněvejte se, ale byli tady ze státní policie a my Vás zaměstnat nesmíme. A takže "Estébáci", tak se jim říkalo, to byla státní tajná bezpečnost. Chlapíci, kteří chodili v civilu, tady měli takový průkazky, tak ti vždycky, když zjistili, kam se hlásí o práci, tak tam přišli a řekli, že ne a rozhodli, že prostě nechtějí, aby pracoval v okrese Znojmo. Nakonec to dopadlo... komicky, tak jak to prostě za komunismu taky chodilo. Z jedné strany se otce jako faráře někteří báli a přehlíželi ho. Z druhé strany zase byli rádi, když mohli s farářem dobře vyjít. A taky ti největší komunisti, kteří by na ulici radši přešli na druhou stranu, aby ho nemuseli potkat a pozdravit ho, tak na druhé straně když ho potkali někde v soukromí, tak najednou začali vykládat o sobě a strašně chtěli nějaké jiné ospravedlnění, že nedělají nic zlého. A tak se stalo, že v Brně byla firma Plynoprojekt Praha, závod Brno a tam bylo jenom asi šest zaměstnanců a otce tam vzali jako šoféra.“*

To nejděsivější však mělo teprve přijít.

*„V roce 87, už byla ta doba mírnější. Dostal souhlas, nastoupil zase jako farář a to do Brna... Do Brna do Židenic. Takže se přestěhoval, maminka už šla do penze, otec tam nastoupil jako farář. Velice ho to bavilo, práce se mu dařila, ale po dvou letech za podivných okolností měl autohavárii, kde narazil s autem do Avie Furgonu a-všechny byly modrý ty auta, takže tohle taky-. Mělo civilní značku, ale po havárii se objevilo, že to je auto státní tajné bezpečnosti.“*

Zpočátku se to jevilo, že se vrátí domů a autonehodu přečká bez závažných následků.

*„Otec vlastně už vypadal, že ho pustí po čtrnácti dnech domů po operaci, ale ještě nějak mu měli...měl závaží na noze, tak něco mu měli tam provrtat či upravit, aby ho pustili domů. A při cestě na operační sál...Embólie-ucpání tepny krví-, takže náhle zemřel.“*

Ale ještě stihl varovat své blízké, ať raději uschovají vše, co by mohla státní bezpečnost použít proti nim.

*„Tři kufry věcí jsem posbíral doma, co měli rodiče různé věci a odvezl jsem to na Vysočinu, kde jsem byl farářem tady v Prosetíně. Tak jsem to tam odvezl, měl jsem strach to mít doma na faře a...takže jsem v noci jel k jednomu farníkovi a požádal jsem ho, všechno jsem mu vyložil a on řekl: Dobrá-byli to staří partyzáni, tak řekl: Dobrá, zajed' za chalupu a odnesli jsme ty kufry na půdu. Tam do koutu, prostě pod seno jsme je schovali a řekl: Máš je tady u mě a až bude lepší doba nebo až budeš potřebovat, kdykoliv si pro to můžeš přijít. A takže doopravdy přes rok ty věci byly tam.“*

Život nebyl jednoduchý. Rodina musela být stále ve střehu.

*„Věděli jsme dobře, že máme odposlouchávaný telefon, že otec jednou někomu něco říkal, nikdo to nemohl jinej vědět a prostě Bezpečnost to věděla. Takže to prostě byly věci, které jsme už... Takže, když přijela nějaká návštěva, tak jsme prostě automaticky vytahovali telefonní aparát ...ze zdi jsme vytáhli.“*

Podivně však vypadalo vyšetřování. Otec tehdy převážel zpěvníky bratrské církve. Dnes nic mimořádného, ale tehdy to však byl ze západu propašovaný materiál nepřátelské propagandy. Dodnes tedy není jasné, jak k nehodě došlo. Pro komunistickou státní bezpečnost ale bylo důležitější, jaké materiály byly nalezeny v havarovaném autě.

*„Měl v autě asi třicet zpěvníků těchhle nových a deset jaksí teologických knih a tak tam kolem auta byly rozkládaný tyhle věci a nejmíc fotografií bylo kolem toho, co vezl, než kolem té bouračky. A taky to bylo zvláštní...My jsme zaslechli, že vlastně policie pak jako uvedla v těch protokolech, to a uvedli, že ta Avia jela proti otcí, a že bylo takhle pošmurný počasí-to byl listopad-a že dostal smyk, a tím, že do něj otec vrazil. My jsme pak slyšeli jinou verzi, protože to bylo na nejrušnější křižovatce v Brně u nádraží u Zvonařky autobusového, že jel kolmo k němu, a že vjel prostě do křižovatky na červenou a tím otec přijížděl, skočila mu zelená. A to byl svědek vedle, který to tak jako vyložil. A takže to nemohl prostě ubrzdít a do toho auta vrazil.“*



Prohlíželi jsme si spoustu fotek a dokumentů

Naštěstí brzy přišla Sametová revoluce a komunistický režim padl. Možnost znovu se vrátit k případu však nebyla, neboť celá složka byla velmi rychle pracovníky státní bezpečnosti skartována.

*„Teď po revoluci, když bylo možno, tak vlastně dokumenty Státní tajné bezpečnosti byly digitalizovaný a soustředěny v Pardubicích, kde bylo možno se přihlásit a nahlídnout. Podal jsme si žádosti za otce, zjistil jsem, že těch svazků na něho bylo vedeno hodně –Znojmo,Brno-, ale všechny byly skartovaný.“*

Zeptali jsme se Pavla Kaluse, jak se dívá na Komunisty jako člověk, který byl režimem postižen.

*„Ze začátku asi bylo spousty lidí, kteří měli naději, že to bude lepší pro lidstvo, že to bude spravedlivější a že se všichni budou mít lépe, ale to je asi tragédie, že dobré věci nejde stavět na zlém základu. Jsem rád, že už je ta doba jiná.“*



Zpěvník, který převážel otec v okamžiku nehody



V ZŠ a MŠ Chelčického dne 21. ledna 2016.